

2. Cridats a ser amics

De l'ús del terme “amic, company” en els passatges de Mateu que hem vist, hem d'entendre, doncs, en primer lloc, que en ells Jesús treu a col·lació la resposta que rep a la proposta que ha vingut a fer al món. En aquests passatges de l'Evangelí, Jesús pensa sobretot en la resposta decebedora del poble d'Israel a la seva vinguda, però això val ara per a cadascun de nosaltres, per a la vinguda de Crist a cadascun de nosaltres i per a la crida que ens adreça personalment. Així, allò que Jesús expressa en les tres paràboles – dels nois que toquen i canten i no obtenen resposta, dels treballadors que murmuren davant la gratuïtat de l'amo i del convidat que va a les noces sense vestit nupcial – es realitza realment quan Judes, un dels apòstols, traeix Jesús, el besa per lliurar-lo i sent que Jesús li diu: “Amic, per què has vingut?”.

Judes representa tota persona que decep la crida de Crist, que la decep sobretot en la seva total gratuïtat, com a do, com a privilegi, com a preferència. Per a cadascun de nosaltres, la crida a seguir Crist, la crida de la nostra vocació, i, en primer lloc, la crida del Baptisme, abans de ser un compromís és una gràcia, és un do: és do de Crist a la nostra vida, do que Ell ens fa i do que ens fa d'ell mateix, és a dir, do de la seva presència, de la seva amistat, de la seva companyia, de la bellesa d'estar amb Ell. Ser cridats a seguir Jesucrist és una crida a estar amb Ell a cada pas de la vida. És la crida a rebre el do de la presència de Crist a cada pas, i aquest és el privilegi més gran, un do immens i etern. Només amb una fidelitat sense fi podem correspondre a la gràcia de ser cridats pel Senyor.

Per això, quan Jesús diu “Amic, per què has vingut?”, entenem que el terme “amic” aquí no és, com en els altres passatges de l'Evangelí de Mateu, només un terme de relació contractual o de normes a observar: en boca de Crist expressa una amistat real i profunda. En boca de Jesús, i adreçat a un dels seus deixebles, un que Ell ha escollit personalment per estar amb ell, aquest terme ja no és formal: expressa realment l'amor preferencial de Jesús per Judes. I l'expressa com un últim intent de recordar a Judes aquest amor, aquesta amistat. Jesús fa present a Judes allò que realment està traint, allò que realment està lliurant als enemics de Jesús i a l'enemic número u de Déu: Satanàs.

Unint a aquest epítet, “Amic”, la pregunta “*ad quid venisti?* – per què has vingut?”, Jesús convida Judes a reconsiderar les seves intencions, la seva decisió, la seva elecció, els seus sentiments; en definitiva, el convida a reprendre la seva llibertat, a prendre consciència de la seva llibertat a la llum de la seva vocació d'amic de Crist.

Aquest és un punt fonamental per a tota vocació cristiana. Per això sant Benet el reprèn a la Regla precisament allà on, al capítol 60, tracta de la vocació d'un sacerdot que se sent cridat a esdevenir monjo, a viure en un monestir.

És com si aquest prevere volgués entrar a l'hort de Getsemaní per viure amb Jesús i els seus deixebles una vida d'amistat íntima, de pregària, de relació amb el Pare, però també de temptació, de lluita per mantenir-se amb Ell fidel fins al final a la voluntat del Pare de salvar el món, portant amb Crist la creu i seguint-lo.

Aquest sacerdot se sent atret a això, a aquesta dimensió profunda i essencial de tota vida cristiana que el monestir hauria d'ajudar a viure amb més fidelitat i constància. No es tracta d'entrar al jardí de l'Edèn abans del pecat original, sinó al jardí en què la relació amb Jesús és cridada a seguir-lo fins als sentiments més profunds del seu cor, trist, però ardent d'amor pel Pare i per tota la humanitat necessitada de salvació. Només si desitja això, si se sent atret per això, té sentit que un sacerdot, com qualsevol altra persona que se senti cridada al monestir, demani l'admissió a la comunitat monàstica.

Així, la pregunta que li planteja la Regla és molt exigent: *"Amice, ad quid venisti?"*. Convida, en efecte, a examinar les nostres intencions a la llum de l'amistat de Crist. *"Ad quid venisti?"* s'hauria de traduir: «A què, per a què has vingut? Amb quina finalitat? Tendint a què?"

Nosaltres pensem que el "perquè" indica la causa originària, la causa primera d'una cosa o d'una acció. En canvi, la preposició "per" unida a "què" designa més aviat la causa final, el fi pel qual una cosa existeix o es du a terme. És la transposició literal de *ad quid*.

"Ad quid venisti?" s'hauria de traduir: a què has vingut, amb quina finalitat has vingut? Però anteposant-hi el terme "Amic", és com si Jesús formulés a Judes una pregunta retòrica, perquè la resposta per a Judes és clara des de fa temps: Judes ha vingut, és allà, coneix Jesús, coneix aquell jardí, pot besar Jesús i, per tant, pot trair-lo *perquè Jesús li ha ofert la seva amistat, perquè Jesús l'ha cridat a l'amistat amb Ell*.

L'amistat de Crist demana amistat, és un amor que demana amor. Encara que vingui per trair-lo, Judes ha vingut, és amb Jesús, perquè ha estat cridat i atret per l'amistat de Crist i per la comunió profunda que aquesta amistat ofereix i demana. L'amistat de Déu no es fa enrere. Jesús es manté fidel per sempre a la relació d'amistat que ha vingut a oferir-nos. I si la rebutgem, si la traïm, aquesta relació d'amistat, la nostra llibertat quedarà per sempre com cremada pel refús de l'amor infinit de Déu. Si hi ha una condemnaió eterna, no pot ser altra cosa que plànyer-se eternament de no haver acollit un amor infinit. L'infern defuig l'amor de Déu al qual som atrets des de l'instant mateix de la nostra creació.

Sant Benet vol citar aquí i així aquesta paraula de Jesús a Judes per fer-nos entendre que, per a ell, la nostra vocació coincideix amb la resposta a la crida de Crist a ser els seus amics. I és com si ens suggerís de fer sempre una verificació fonamental de com vivim la nostra vocació, una verificació que consisteix precisament a deixar que Jesús ens pregunti de manera directa, potser enmig d'un moment de distracció o d'infidelitat, o fins i tot de traïció com en el cas de Judes: "Amic meu, estimat meu, a què has vingut aquí?"

És la verificació a què sant Bernat se sotmetia sempre quan era novici i que després proposarà als seus monjos: “*Bernarde, Bernarde, ad quid venisti?* – Bernat, Bernat, a què has vingut?”, prenent-se seriosament tant l’Evangeli com la Regla de sant Benet.

És significatiu que, en referir això en la *Vita prima* de sant Bernat, Guillem de Saint-Thierry uneixi el record de la pregunta posada per Jesús a Judes amb l’al·lusió a les grans crides bíbliques en què Déu pronuncia dues vegades el nom de la persona que crida, com per subratllar que crida precisament aquella persona a una conversió, a una vida nova. N’hi ha prou de pensar en la crida d’Abraham, de Moisès, de Samuel, de Marta o de Saule de Tars (cf. Gn 22,11; Ex 3,4; 1Sa 3,10; Lc 10,41; Ac 9,4).

Què vol dir això? Vol dir que l’examen sobre com vivim, sobre com anem i com estem, l’hem de fer sempre recordant la crida del Senyor, el moment en què ens hem sentit cridats pel nom, precisament nosaltres i no un altre. No podem fer un judici veritable sobre com vivim sense deixar-nos il·luminar, i potser també traspasar, per la crida de Déu a mantenir-nos en la seva amistat, a fer de bon grat la seva voluntat, a seguir amb alegria el seu camí i a viure la seva vida.